

VESILAHDEN HOPPU-SUVUN ERÄÄN HAARAN

KAUPUNKILAISTUMINEN 1800-LUVUN LOPULLA

Vesilahti on ollut ja on edelleenkin maatalousvaltainen kunta. Väestö on ollut suurelta osin kiinni maatalouselinkeinossa kotikonnuillaan. Siellä Laukon kartanon naapurina sijaitsee Hinsalan kylä, jossa Hopun taloa on viljellyt tai omistanut sama suku 7 sukupolvea isästä poikaan 1600-luvulta vuoteen 1852. Myös siellä syntyneistä ja aikuiseksi eläneistä 19:sta lapsesta 14 antautui isäntinä tai emäntinä maatalouden harjoittajiksi.

Näin teki myös 1782 syntynyt Jaakko Matinpoika Hoppu, kun vanhin veli Abraham jäi isännäksi kotitilalle. Jaakon puoliso oli Maria Kaarlentytär Typpy samasta kylästä. He muuttivat pitäjän eteläosassa olevalle Koskenkylän Hoikkasen kruununtilalle 1814. Hoikkasen perheeseen syntyi 6 lasta, mutta heidän vanhempansa kuolivat verrattain nuorina melkein samaan aikaan 1837. Kun vanhin poika Jaakko vielä kuoli parin vuoden kuluttua, eivät lapset pystyneet pitämään taloa ja näin joutuivat hakemaan elantonsa muualta.

Laukon kartanon omistajan puoliso Eva Törngren mielistyi orpoon Johanna-tyttöreen ja otti hänet 11-vuotiaana 1838 kamarineidokseen Laukkoon. Häntä kutsuttiin nimellä jungfru Forss. Kun hänen nuorempi sisarensa Karoliina meni myöhemmin palvelijaksi Laukkoon on hänen kohdallaan kirkonkirjoissa merkintä piga Forss. - Heidän kohtaloihinsa palaan myöhemmin.

2. lapsista oli tytär Maija Jaakontytär, joka meni palvelukseen sukulaistaloon Hinsalaan, kuoli naimattomana 1863.

3. lapsista Kaarle Jaakonpoika, joka eräässä vaiheessa sai nimen Gullspång, oli isän kuollessa 15-vuotias ja lähti rengiksi Vesilahden ja Tottijärven taloihin. Hän muutti 1853 Hattulaan ja

kuoli siellä itsellisenä. Hänelle syntyi yht. 10 lasta, näistä 2 vanhinta Karl Kustaa 1848 ja August 1852 molemmat Vesilahdessa. Näiden äiti oli Eeva Kaisa Haliseva, s 1817 Vesilahdessa. Kun tämä Vesilahden talvikäräjillä 15.9.1848 vaati Kaarle Jaakonpojalta lapsen elatusmaksuja tuomiokirjoihin merkittiin hänen nimekseen Gullspång. Myöhemmin hänellä ei kuitenkaan kirkonkirjoissa ole sukunimeä. Poikansa Karl Kustaan ylläpitoa ja kasvatusta varten hänet tuomittiin maksamaan vuosittain 20 kappa rukiita ja 1 rupla 50 kopeekkaa.

Karl Kustaa on myöhemmin Tampereella asuessaan ilman kouluja oppimallaan kirjoitutaidolla kuvannut elämäänsä. Annankin puheenvuoro hänelle:

"Syntymäni on tapahtunut 31/3 1848 Vesilahden pitäjässä Kuralan kylän Söyringin torpassa, jonka nimi on Haliseva. Äitini oli saman torpan tytär Eva-Kaisa, jonka tähden minuakin kutsuttiin Halisevan Evan pojaksi. Isäni oli Kalle ja häntä kutsuttiin Hattulan Kalleksi syystä, että hän oli kotoisin Hattulan pitäjästä. Ei hän ollut yhteiselämässä, mutta oikeudessa todeksi näytetty ja kahdesti minun elatusrahani häneltä ryöstetty. Mutta nekin vähät, mitä saatiin, menivät vallesmannin ja silta- eli jahtivoudin palkkoihin, joka siihen aikaan oli rajaton: ensi kerralla 10 ruplaa, toisella ei tullut täyteenkään, joten sittemmin ei enää yritettykään. 4 vuotta myöhemmin tulivat uudestaan ystäviksi ja toimittivat toisen pojan, Augustin. Heikki enoni pitää Halisevan torppaa ja me asuimme samassa torpassa muorin kanssa, jolla oli erityinen kamari ja hän sai moonan, sillä hän oli sen uudesta mettään tehnyt miähensä kanssa, joka myös silloin vielä eli, mutta ei ottanu moonaa, vaan oli yhdessä työssä ja ru-

vassa poikansa kanssa. Äitini oli hyvä kehrään ja kankaita kutoon ja suviseen aikaan kävi ihmisillä töissä, sillä hän oli priski rivakas nainen ja me lapset kävimme marjassa sitä myöten kuin vaan pikkuisenkin kyettiin, jotka sitten vietiin kaupunkiin ja varakkaammille maalla. Minä kävin monta kertaa kaupalla ja aina minä sain kaupaksi, jollei yhdessä niin toisessa talossa. Ei koskaan vallan monessa tarvinnut käydä. Emännät vahetti jauhoja, vähä papuja, leipää ja kryniä. Sain joskus lihaakin ja usein voileivän käteni vallankin kun sattui olen kirnuminen - ja paikkakunnan tavan äitenikin joskus poltti viinaa jota vähän myytiin kotosalla ja vietiin kaupunkiin. Trankki annettiin lehmillä, sillä äitelläni oli aina lehmä ja muorilla toinen. Tehdin välistä leipäkin kun oli paljaista rukista ettei ollut kauruja. Otettiin paljas saku pohjasta, vähän vettä ja jauhoja. Se happani pian, joka sitten jauhoilla vastattiin ja tuli hyvin maittavaa leipää, hiukan imelää. Ei ollu mitään puutetta eikä tarvinnu käytä koskaan kerjussa."

Tampereen teollistuminen 1800-luvun puolivälissä tarjosi työpaikkoja ympäristön nuorille. Edellä mainittiin miten Johanna Forss tuli arkkiaatri J.A. Törngrenin perheeseen Laukkoon. Saman perheen poika, varatuomari ja teollisuusmies Adolf Törngren on tavallaan myös Pellavatehtaan perustajana 1856 vaikuttanut suvun kohtaloihin. - Karl Kustaa jatkaa elämäkertansa:

"Olin nyt jo 12 ja 2 viikon vanha. Lähdin pääsiäismarkkinoille Tampereelle muiden muassa.

Kaupunkiin tultuani v 1860 etsin sisareni, joka ottikin minun ilolla vastaan, johon jäinkin asumaan. Markkinaruntuna (Wimpepyhänä) sisareni vei minun kansansa Pellavatehtaalalle, kun hän meni päivälliseltä kello 2, jossa minä katelin koneita oikeen lystikseni. Ko 4 aikaan tuli kehrumestari Suntelli sinne. Sisareni pyysi sen ottamaan minua työhön, joka ottikin ja vei minun kolmanteen kerrokseen säättipojaksi muitten joukkoon. Sisareni esitti minulle nimeksi Helanter, mutta oli toinen poika entiseltään Kaarle Helanter. Santeri, joka oli päällyismiehenä tuumas että eikö Hellman ole yhtä sopiva, johon minä suostuinkin, sillä tämä ei koskenut mi-

tään sukunimee. Ensimmäisenä lauantaina päivällisaikana sain 2 päivän palkan, joka oli 12 kopekka päivältä. Jonkun ajan perästä sain 15 kopekkaa. Samana vuonna syksyllä sain vielä 3 kop. joden nyt jo sain 18 kopekka ei 1 rupla 8 kopekka viikolta. Kyllä me vieläkin pyysimme päämestari Sundellilta, mutta turhaan. Ei luvannu antaa säättipojille sen enempää, mutta käski ottaa uusia ja isompia pissariksi. Minä kun olin nuori ja vähänen, täytyi varrota pari vuotta ennenkuin pääsin pissariksi. Sitten sain 20 kopekka päivältäni."

Veli August tuli perässä 1869. Heistä alkaa Hellman-suvun kaupunkilaistunut alahaara. - Täällä Hellmanit, myöhemmin Heliö, olivat työssä Pellavatehtaalalla n. 90 vuotta. - Alkaa perheen sosiaalinen ja taloudellinen nousu.

Karl Hellman k 1917 Tampereella Pellavatehtaan kutomomestarina ja talonomistajana. Hän oli yritteliäs ja opinhaluinen, jolle lukeminen oli mieliharrastus. Oli mukana Pellavatehtaan työväestön yhteisissä asioissa, kuten sairaus- ja hautausapukassan johtokunnassa veljensä kanssa ja Pellavatehtaan lainakirjaston johtokunnassa. Opiskelun tärkeyden ymmärtäen hän koulutti lapsiaan oppikoulussa jo 1800-luvun viimeisistä vuosikymmenistä lähtien. Lapsia perheeseen syntyi 10, joista 1 kuoli nuorena:

- 1 Aleksandra, s 18.6.1869, oli semi-naariopiskelun jälkeen Tampereen Pellava- ja Rautateollisuus Oy:n koulunopettaja.
- 2 Ida, k nuorena
- 3 Selma Sysimaa o.s. Hellman, s 15.3.1874, kävi Tampereen Tyttölyseon ja toimi miehensä kanssa Pelastusarmeijan upseerina.
- 4 Kaarle Heliö, s 30.3.1876, muutti teknikkona Helsinkiin 1921.
- 5 Alfred Hellman, s 26.11.1878, toimi Pellavatehtaan työnjohtajana.
- 6 Hugo Hellman, s 23.12.1880, oli ensin Pellavatehtaan työnjohtaja ja muutti 1906 mekaanikoksi Helsinkiin.
- 7 Emma Tuominen o.s. Hellman, s 16.3.1883, toimi keskikoulun käytyään Aamulehden oikolukijana. Pso rak.mest. Kaarle Arvid Tuominen, s 6.3.1870, Tyrkön talon poika Ylöjärveltä. Hän-

- tä voidaan pitää yhtenä Tampereen kaupungin rakentajana ja vaikuttajana. Oli kaupunginvaltuuston jäsenenä useaan otteeseen vv 1914-23, lautakuntien ja valtuuston valiokuntien jäsenenä sekä Tampereen Säästöpankin hallituksen jäsenenä. - Hänen urakoimiaan ovat mm. Tampereen Kutoma-teollisuus Oy:n tehdasrakennus 1907, Keskuspaloasema 1908, Julius Syren & Co:n talo 1909, Kulkutautisairaalan lisärak. 1910, oma talo Tuomiokirkkokadun varrella ("Tuomisen kivimuri") 1910, Tammelan kaupunginosan kansakoulu 1910, Työväenyhdistyksen talo 1912 ja SOK:n talo 1912. - Tuomisen perheessä oli 9 lasta, joista vanhin kuoli lapsena, muut ovat opiskelun jälkeen sijoittuneet kaupunkiin eri aloille. Mainittakoon, että Lahden kaupungin sairaalan apul. talouspäälikkö Veikko otti isänsä kotitalon mukaan sukunimen Tyrkkö. Kotkassa asuvan sairaalan ylilääkärin Kauko Tuomisen puolison kohdalla mainittakoon sukututkijaa kiinnostava seikka. Hänen vesilahtelaisia esivanhempiaan voidaan Kurkien ja von Knorringien sukujen kautta seurata keskiajalle asti.
- 8 Hilja Ruikka o.s. Heliö (ent. Hellman), s 1887, kuoli lähes 100-vuotiaana Hämeenlinnassa 1987. Käytyään 6 lk tyttökoulua muutti Pietarsaareen oppimaan käytännön ruotsia. Puoliso oli alkujaan rovaniemeläistä sukua oleva kansak. opett. Olavi Ruikka. - Perheessä oli 4 lasta:
- a Marja-Terttu Ruikka, s 1914, fil. kand. opett. Hämeenlinnassa.
 - b Tuulikki Ruikka-Salo, s 1917, hammaslääk. Tampereella. Pso profess. Eino Salo Tampereen yliopisto.
 - c Ilmari Ruikka, s 1920, professori h.c. ylilääkäri Turun kaupungin-sairaalan sisätautiosastolla. Perheen 7 lasta ovat opiskelun jälkeen sijoittuneet hyviin asemiin kaupunkiyhteiskuntiin, kuten lääket. lisensiaatti Paula Verronen o.s. Ruikka Tampereella.
 - d Lauri Ruikka, s 1923, oli hammaslääkärinä Ruotsissa. Hänen 4:stä tyttärestään 2 lääkäriä käyttää avioliitossa Ruikka nimeä.
- 9 Anna Halminen o.s. Heliö, s 1889, yo Tampereen suomal. tyttökoulusta. Pso fil.maist. Urho Halminen. Perhe asui Helsingissä (2 lasta elossa).
- 10 Yrjö Heliö, s 1893, oli Tampereen Pellava- ja Rautateollisuuden konttorinhoitaja, käynyt Helsingin Kaupakorkeakoulun 1915. Kuoli 1949 viimeisenä Pellavatehtaan palveluksessa olleena Hellmanina. Hänellä oli 4 lasta, joista 3 on Tampereen kaupungin palveluksessa ja nuorin, Kalle Heliö, toimii hammaslääkärinä Tampereella.
- August, s 2.6.1852 Vesilahdessa, tuli veljensä perässä 1869 Pellavatehtaan ja omaksui myös sukunimen Hellman. Oli hakilämestari ja talonmistaja. Kävi teollisuuskoulua jonkin aikaa ja hankki itselleen hyvän ammattitaidon ja yleistä sivistystä siksi paljon, että kunnialla täytti paikkansa yhteiskunnassa. Yhteiskunnalliset asiat häntä myös kiinnostivat ja oli mm. kaupunginvaltuuston jäsenenä 1899-1901. 5:stä lapsesta 2 kasvoi täysi-ikäisiksi. Tyttökoulun käytyään tytär avioitui kansakoulunopettaja Juho Franssilan kanssa Sortavalan ja poika Lauri, joka muutti nimensä Paasikoskeksi, valmistui agronomiksi ja oli A. Ahlström Oy:n tilojen ja tehdaslaitoksien isännöitsijänä Noormarkussa. Punakapinallisten suorittamassa joukkomurhassa hän kuoli 1918 15 muun miehen kanssa Noormarkussa.
- Kaarle Jaakonpojan (edellä mainittu Gullspång) avioliitosta syntyi 8 lasta. Tämän "Hattulan Kallen" jälkeläiset ovat vaikuttaneet Tampereen ulkopuolella ja rajoitun kertomaan vain muutamien elämästä.
- Hänen ainoa poikansa veistokoulunopettaja Karl otti nimen Silen Turkuun muutettuaan. Hänen tyttärensä Aurora Ingman o.s. Silen, s 1887, muutti miehensä insinööri Erik Ingmanin kanssa USA:han Bostoniin, jossa mies toimi liikemiehenä. Kuolivat siellä todennäköisesti lapsettomina.
- Tytär Matilda, s 1887, meni avioliittoon torpparipojan Karl Neppiuksen kanssa ja he muuttivat Helsinkiin 1896. - Erikoinen nimi kiinnosti ja kirjallisuutta selaillemalla ratkaisu löytyi Satakuntalaisen osakunnan matrikelista I vv 1640-1721 sivulta 225. Nimi Neppius esiintyy Kuhmalahden Vehkapuntarin kylän

Hinkkalan ratsutilan Sigfrid pojalla, joka ylioppilaana 1677-78 Turussa otti tämän nimen. Hän tuli Kuhmalahden kappelaiseksi 1688. Nimen aiheena oli todennäköisesti Näppilä-niminen talo samassa pitäjässä. Hänen poikansa väpeli ja ratsutilallinen Gabriel Neppius toi sukuun I:n vaimonsa, Anna Margareta von Hausenin kautta aatelista verta. Helsinkiin muuttaneet jälkeläiset käyttävät nimeä Nertola (ja eräät jälkeläiset nimeä Neppenström).

Wessmanin suku

Hoikkaselta nuorena Laukkoon mennyt Johanna Forss muutti miehensä kanssa Jyväskylään 1850. Laukossa hän oli niihin aikoihin kun Elias Lönnrot oleskeli siellä. Todennäköisesti myös sai nauttia hänen opetustaan kuten muutkin seudun nuoret. Täällä hän aatelisperheessä varmaan sai paremman kasvatuksen kuin muut Hoikkasen lapset. Hänen miehensä Fredrik Mikko Wessman oli kultasepän opissa ollessaan ottanut vierasperäisen nimen. Myöhemmin hänen kirjallisia taipumuksia omaava poikansa Thure eräässä kirjoittelunsa ihmettelee miksei isä ollut ottanut nimekseen Vesilahti. Kultaseppä Wessman on muistelmissaan kirjoittanut mm. seuraavaa:

"Isäni, talonpoika Juho Sigfritinpoika, syntynyt Messukylän kylässä Laulun talossa Messukylän seurakuntaa ja Hämeen läänin, sittemmin talon isäntänä Wakkalan Rasilla Vesilahdenpitäjää Turun läänissä. Äitini oli syntynyt viime mainitussa talossa, Anna Kristina Matin tytär sittemmin emäntänä samassa talossa. Isälläni oli 4. poikaa: Juho, Kalle, Kristian ja minä Fredrik Mikkeli, niin muodoin nuorin isäni pojista. Syntynyt 20.2.1826 mainituksessa Rasin talossa.

Oltuani Tampereella 11 viikkoa lähin kulkemaan Jyväskylään, joten tulinkin perille lauantai iltana 5 päivä kesäkuussa 1847. joten olin reissusta väsynyt. Kyllin kylvöttyäni nukuin juuri maikiasti ensi yönä Herra C.G. Lemströmmän salissa ehkä ihan istualleni:

heti tuosta herättyäni
vaatteet päälle pantuani
läksin tuolta liikkeelle
käyden kaupunnin katuja
yhtä ylös toista alas,

kunnes jouduin juominkihin
kahvi kattilan pariin.
Herra Sjöblommin tykönä

Saatuani vakinaisen majapaikan Sjöblommin tykönä, aloin toimia asioitani. Siten kävikin laatuun että lauantaina 12. päivä kesäkuuta jätin kirjani Orinkioikeuteen joka julisti 30. päivän kulluttua saavani tehdä porjarivalan, jos ei valitusta välillä tehdä. Niin se kävikin, ei kukaan valittanut ja 17 päivä heinäkuussa 1847 tehin porjarivalan.

Aloin sitten työn tekoa vähitellen valmistella, yksinäni oleskelin, enkä ketään kaivannutkaan, sitä kun olin juuri toivonutkin, yksinäistä elämää. Vaan ei sivulliset siihen tahtoneet tyytyä, ne aina pitivät puheita toimitellen toveria milloin yhtä milloin toista, ja kun en tuota järkiään kieltänyt, -vaan olin aina myötäsukainen saadakseni siten kuulla mitä mielissä olisi. - - - Ensimmäinen jota itse rupesin ajattelemaa oli Karoliina Juhon tytär, jollen myös ilmoitin aikeeni, sekä hänen isällensä ja äitillensä. Ne molemmat olivatkin myöntäväiset. - vaan tyttö oli vastahakoinen joten asia jäikin. Vaan sitten joulukuussa 10. päivä 1849. satuin näkemään Johanna Jaakopin tyttären ollessani kotonani Rasilla. Tuossapa joku sana asiasta puhuttiin, vaan loppu toisteks jätettiin. Sitten vaihetettiin moniaita kirjeitä. joten sovittiinkin asiasta: ensikerta kuulutettiin 17 päivä helmikuussa 1850. sitten toinen kerta 24 p. ja kolmas kerta 3. päivä maaliskuuta. Vihittiin 12. päivä maaliskuuta 1850. Laukon kartanossa Vesilahdella. Vihkimisen toimitti Brovastin apulainen Pastor Hakstedt; vieraita ei ollut monta saapuvilla: juuri likeisimmät sukulaiset. ja Laukon palvelusväkeä. Provessori Törngren talutti Juhannan vihkimäsaliin. jossa minä sain ottaa vastaan hänen kätensä. - - - Ilta sitten oltua sekä illallinen syötyä. vielä vähän tanssittuakin sekä yöseen levättyä, lähdettiin kulkemaan Jyväskylää kohden. Ensi yötä oltiin Ponsan Keskievarissa. jolloin oli hyvin kova lumituisku, toista yötä pidettiin Seppolassa Jämsän kirkon lähellä. Siitä sitten jouduttiin Jyväskylään perjantaina 15. päivä maaliskuuta 1850. Siten oli ohitten kaikki joutavat sivunlisten toimet naimisasiastani."

Wessmanin perheeseen syntyi 11 lasta, joista 5 kuoli nuorina. Vanhin eloonjääneistä, 7.4.1852 syntynyt Wilhelm voidaan mainita alkuun hyvin menestyvänä liikemiehenä. Hänen liikkeessään oli monia osastoja ja kaupungin ensimmäiset näyteikkunat. Oli kaupunginvaltuuston jäsen y.m.

Edellisen nuorempi veli, Fredrik Thure oli myös liikemies, mutta konkurssin jälkeen matkusti 1883 Amerikkaan, jossa toimi rautatierakennuksilla seppänä ja montttöörinä. Palasi takaisin muutaman vuoden kuluttua ja perusti liikkeen, jonka myi 1913. Hän oli ilmeisesti tunnetuin sisarusarjastaan ja hänellä oli laaja kirjallinen tuotanto. Kirjoituksissaan hän on kosketellut oman aikansa kysymyksiä ja sen ajan Jyväskylän oloja ja henkilöitä. Hän toimitti "Kaupalehti" nimistä julkaisua, joka oli ensimmäinen laatuaan. Tärkeitä tietoja on löytynyt hänen muistelmistaan "Keski-Suomalaisessa" ja sukututkielmistaan 1700-luvulta alkaen.

Tytär Karolina Wessman avioitui kauppias Petter Leskisen kanssa. Heidän poikansa Aleksander Leskinen oli mm. Jalasjärven kunnanlääkäri ja edelleen tämän poika Olavi Leskinen vaikuttaa Tampereella Keskussairaalan sisätautiosaston lääkärimänä.

Vielä mainittakoon kauppias Aleksander (Alle) Wessman, jolla oli 8 lasta. Käyttävät nimeä Vesama ja toimivat useilla aloilla Etelä-Suomessa.

Karoliina Jaakontytär Forss avioitui Laukossa puuseppä Kaarle Lindellin kanssa Tottijärvelle. Tämän isän nimi oli Pajukanta. Oli kuitenkin tavannukaista ottaa hienommantuntuinen Lindell-nimi. Kerrottakoon vielä muutama sana heidän pojastaan:

Kustaa Ferdinand Lindell eli Gränstorppa, s 18.4.1867 Tottijärvellä k 9.5. 1935 siellä, ent. torppari, myöh. Nokian kumitehtaan työmies ja puuseppä. Joutui perheineen Laukon torpparihäätöjen aikana 1906 lähtemään torpastaan. Syksyllä 1917 hän lähti Nokialta katsomaan oliko mahdollista saada haltuunsa aikaisemmin asumansa Gränstorppa. Punakaartilaiset olivat omavaltaisesti ajaneet pois torppaa laillisesti asuneet torpparit. Hän asettui asumaan tyhjään torppaan ja hankki karjalle luvattomasti rehua Laukosta. Hänet pantiin syytteeseen Valtiorikosoikeudessa osallisuudesta kapinaan.

Syyte hylättiin ja hänet vapautettiin 14.11.1918.

Nykyisin Tampereella asuva Heikki Lindell haavoittui jalkaan 1941. Kauhajoen sairaalassa jalan lisähoitoja suorittava lääkäri ja potilas keskustelivat Tottijärven asioista ja epäilivät olevansa sukulaisia. Tämä sukuselvitys varmistaa, että lääkäri Aleksanteri Leskinen ja potilas olivat pikkuserkkuja.

Kustaa Jaakonpoika, s 1836, nuorin Hoikkasen lapsista, oli koko ikänsä renkinä eri taloissa Vesilahdessa. Hänen 3 poikaansa ottivat nimet Koivunen, Kuusinen ja Tuominen. 2 tytärtä omaksuivat kumpikin nimen Siren.

Kaarle Koivunen osallistui punakapinaan ja armahduksen jälkeen toimi Kana-dassa rak.alan yrittäjänä ja rautatie-yhtiön palveluksessa (Niagara Falls).

Äidin puolelta Koivusia ja isän puolelta Lempäälän Hävölän rusthollista lähteneestä Hieta nimen omaksuneesta perheestä mainittakoon Helsingissä toimiva Yrjö Jahnsson Säätiön toimitusjohtaja ja monipuolisesti ansioitunut varatuomari Seppo Hieta.

Kuusiset ovat kaupunkilaistuneet teollisuuden ja koululaitoksen palveluksessa Etelä-Suomessa.

Tuomisista VR:n palveluksessa ollut Lauri Tuomisen perhe oli kiinnostunut Mormooniseurakunnan toiminnasta ja tätä kautta 2 tyttäristä avioitunut USA:han. Näistä toinen tytär Marja-Liisa Simpson Sibelius-Akatemian suorittaneena toimii siellä pianonsoiton opettajana.

Olen esitykseeni liittänyt otteita eräitten henkilöiden kirjoittamista oma-kohtaisista kuvauksista viime vuosidan puolivälistä lähtien. Ne lienevät todisteena suvun perinnöllisistä kirjallisista taipumuksista. Perinnöllisenä on pidettävä myös halua ja kykyä opiskeluun. Tosin kaupunkiympäristö on ratkaisevasti helpottanut opiskelua.